

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MERJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közelevéltár (városház,
földszint 7. sz. íde küldendő
a kcsiratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendő
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Néhány szó az értékelkedési illetékről.

(Betterment-tax.)

A magyarországi városok pénzügyi helyzetét hovatovább súlyosabbá, mondhatnám, válságossá teszik azok az igények, amelyekkel a városokkal szemben első sorban maga az állam, azután a városok lakossága fellép.

Az állam nemcsak az élet és vagyonbiztonság feletti rendőri felügyeletet, egészségügyi közigazgatást látatja el a városokkal, — amelynek saját közegei által való elvégeztetését a vér- és pénz-adó ellenértéke gyanánt joggal igényelheti minden polgár az államtól, — de a maga számára szedett vér- és pénz-adó kezelését is és a városok által végzeteti el a katonai és adóügyi közigazgatásban anélkül, hogy ezekért a városoknak legkisebb recompensációt is adna.

Másfelől a városoknak, mint műveltségi, ipari s kereskedelmi központoknak a lakossága is sokkal többféle és messzebb menő igényeket formál a városokkal szemben mint a falusi községeknek lakossága a saját községével szemben.

Ebben a kettős okban leli aztán magyarázatát az a szánalmas látvány, hogy a magyarországi városok a szűkes fővárostól kezdve lefelé mind a pénzügyi krízissel küzdenek.

A városok jövedelmének azt a részét, amivel a saját művelődési és gazdasági szükségleteiket fedezhetnék, lefoglalja az állam a saját részére. Ezért olyan súlyos aztán a magyarországi városok anyagi helyzete, amelyen nincsen sehol a művelt világon. Másutt az állam segítségökre siet a városoknak, hogy ezek képesek legyenek megfelelő fontos nemzeti, kulturális és gazdasági feladatoknak.

Hogy többet ne említek: Poroszország például 1893-ban a föld- és a házadót átengedte a városoknak mint községi adót.

Nálunk ilyesmire — legalább a közel jövőben — nincsen kilátás. Magunknak kell tehát gondoskodnunk jövedelmi forrásokról, amelyek képessé tesznek bennünket feladataink teljesítésére.

Mindnyájan tudjuk, hogy Debreczen város több olyan fontos feladat előtt áll, amelynek megoldása súlyos anyagi áldozatokat igényel.

Egy ezek között a városrendezésnek most tárgyalt alatt álló kérdése.

Ha ez a városzabályozási terv megállapítottot, mindjárt utcák, közterek szabályozása, rendezése és új utcák nyitása kell hogy megvalósítás alá kerüljön.

Azért mondom, hogy mindjárt, mert az én véleményem szerint ez a dolog annál több pénzbe kerül a városnak, minél hosszabb időre toljuk ki a terv keresztülvitelét.

Nem időszerűtlen tehát, ha már most beszélünk és gondoskodunk olyan bevételi forrásról, amiből ennek a városrendezésnek a költségeit legalább részben fedezhetjük.

S most jövőre már arra, amiről a cikk keretében tulajdonképen szólni szándékoztam, t. i. a telek értékelkedési adóra, a Betterment-tax-ra. Ez az intézmény az angol-szász népnél fejlődött ki s az észak-amerikai unió államaiból jött át Európába.

Alapjondolata az, hogy azokat a telkeket, amelyek bizonyos közmunkák fogantatására felelősek értékükben emelkednek, az érték emelkedés erejéig meg lehet és meg kell adóztatni.

Ennek az intézménynek a hasonmását látom a magánjog téren abban a kötelmi viszonyban, ami a jog-alap nélküli gazdagodásból származik.

A magánjog kötelmi viszonyt statuál két személy között, akik közül az egyiknek vagyona a másik vagyonának rovására minden jogalap nélkül gyarapodik s kereseti joggal ruházta fel azt, akinek vagyona csorbult, a másik ellen azon érték erejéig, amivel ennek a vagyona növekedett.

Ehez képest, ha a közpénztárból tetemes költséggel szabályoztatik egy tér, megnyitattik egy utca s ezen szabályozás, vagy utcanyitás folytán egy vagy több telek homlokzathoz jut s ezáltal értékében ezekkel emelkedik: vajjon nem jogos, nem méltányos-e, hogy ezeknek a telkeknek a tulajdonosa a telek értékemelkedésének összegéig megtérítse a közpénztárnak azt az összeget, amibe a tér rendezése, vagy az utca nyitása került?

Azt gondolom, hogy az igazság szempontjából vizsgálva a kérdést, erre nem lehet tagadó választ adni.

Találkozunk is már mind sűrűbben ezzel az intézménnyel az európai újabb jogalkotás terén.

Igy a munkáslakásokról 1890-ben alkotott angol törvény kimondja, hogy, ha egy a követelményeknek meg nem felelő épület kisajátítása válik szükségessé, a kisajátítási költségekhez a szomszédos telkek tulajdonosai tartoznak hozzájárulni azzal az összeggel, amellyel telkeik a kisajátítás következtében értékben emelkedtek.

Ez csak egy a sok közül, mert a francia és német törvényhozásban is találunk erre példákat.

Sőt nálunk sem új ez az eszme. Itt is testet öltött már ez, a budapesti nagykörút kiépítéséről intézkedő 1871. XLII. t. c. 7. §-ában, amely követőleg rendelkezik: „A körút egyes szakaszának teljes kisajátítása után, a körút mindkét oldalának mentében homlokzattal álló házak és telkek tulajdonosai az illető szakasz kisajátítási költségeihez egy-egyed részben kötelesek hozzájárulni“.

Az 1884. XVIII. t. c. 3-ik szakasza a telektulajdonosok eme hozzájárulásának összegét a telekhomlokzat vonalának folyó öle után 288 for. 16 krban állapította meg.

Ez tiszta betterment-tax, Verbesserungs-tax.

Ugyanezen jogi alap gondolaton épült az 1885. XXIII. t. c. 79. szakasza, amely a vízrendezésre alakult társulatokat feljogosítja, hogy utólag a társulat kötelékébe bevonják mindazokat a területeket, amelyek a társulat által foganatosított munkálatok folytán jövedelmezőbbekké váltak s így értékekben emelkedtek és hogy az ilyen területek tulajdonosaitól az érdekeltégeknek megfelelő kulcs szerinti hozzájárulási összegeket beszédhessék. Másik példáját látjuk az 1894. XII. t. c. 36., 37. szakaszában, ahol bizonyos esetekben a község köteleztetik mezei dűlőutak létesítésére, de folytatolag kimondja a törvény, hogy a létesítés és jó karban tartás költségeihez mindazok kötelesek haszonaránylag hozzájárulni, akiknek érdekében az utat létesítették és fenntartatik. Sőt bizonyos vonatkozásban rokon ezzel az 1881. XLI. t. c. 21. szakaszának az a rendelkezése is, amely szerint törvényhatósági joggal bíró városokban minden telektulajdonos tartozik a megállapított szabályozási vonalba építeni s ha ennek folytán a köztérből valami telkéhez csatoltnak, tartozik ennek valódi és teljes becsértékét a város részére készpénzben megtéríteni.

A betterment-tax ellen ugyanis azt az ellenvetést lehet és szokták is tenni, hogy alig lehet azt összegegyeztetni a tulajdon intézményéről szóló tanok- és elvekkel.

De hát a kisajátítási törvénynek az a rendelkezése, amire itt rámutattam, nem evidens korlátozása közérdekből, a tulajdonjogból folyó jogosítványoknak?

Kétségtelenül az, s efelék ezenkívül is nagy számmal állanak még fent.

Sőt nem ismeretlen és nem új ez az elv a mi helyhatósági jogalkotásunk terén sem.

A Homok- és Csapó kertekre ^{34.} 1893. bkgy. szám. _{2486.} alatt alkotott szabályrendelet 6. szakasza ugyanis megállapítja, hogy az ezen kertekben a város által nyitott utak kisajátítási költségeit a kerti birtokosok birtokarány szerint tartoznak viselni.

Sokszor elmondtam már, hogy ez a rendelkezés jogos, igazságos; kifejtettem volt már ezt éppen e lap hasábjain is bőven. Nem bocsátom tehát ismétlésekbe, De arra mégis rá kell mutatnom röviden, hogy az osztó igazság követelményével semmi esetre sem tartom össze egyeztethetőnek, hogy egy városrészes rendezésnek, abban köztelkek létesítése, utcák nyitásainak költségeivel az ottani telektulajdonosokkal egytörmőn, sőt nagyobb mértékben terheltessenek meg a külsőségi, vagy egy másik városrészbeli telektulajdonosok, akiknek ez a rendezés nem csak hogy érdekeiket nem szolgálja, de egyenesen telkeik értékét csökkenti.

A jog és igazság követeli tehát az értékelmelkedési illeték behozatalát.

További kérdés azután az, hogy milyen legyen ennek terjedelme? Az én véleményem szerint különbség lenne teendő a tulajdonképeni (arégi) belváros s az építési szempontból ujabban ehhez kapcsolt kertiségek között.

A tulajdonképeni belváros területén elegendőnek tartanám azt az érték emelkedést megadóztatni, ami közterek, utcák szabályozása, új utcák nyitása s középítkezésekre irányuló közmunkák foganatosítása folytán állott elő, — ellenben a belterülethez csatolt kertiségekben kiterjesztvén azt az utcák kövezése, járdák, csatornák építése folytán előállott értékelmelkedésre is. Ami pedig az illeték mérvét illeti, itt először is bizonyos mérvű értékelmelkedést — mondjuk 10%-ot teljesen adómentesen hagyunk.

Ezt szükségesnek tartom azért, hogy az értékelmelkedési adó a beltelkek adás-vételét, forgalmát, az erre irányuló vételkedvet ne korlátozza, viszont elég kevésnek arra, hogy a telkekkel való spekulációnak tág tért nyisson.

Ha azonban az értékelmelkedés 10%-ot meghalad, az illeték progresszív alapon lenne megállapítandó.

Nevezetesen 20%-ig terjedő értékelmelkedés megállapítanám az illetéket az értékelmelkedés 40%-a, 40%-ig terjedő értékelmelkedés mellett, annak 50%-a, ezental az értékelmelkedés 75%-aában.

Egy 10.000 kor. értékű telknél ez következőleg alakulna:

20% értékelmelkedésnél fizetne ennek a telkek tulajdonosa 800 koronát, 40% értékelmelkedésnél 2000 koronát, 100% értékelmelkedésnél 7500 koronát.

Megmaradna neki az első esetben 1200, a második esetben 2000, a harmadik esetben 2500 K haszna. Az értékelmelkedést egy 3 tagu szakértő bizottság becslése alapján a tanács állapítaná meg.

A bizottságba egy tagot a város nevezne ki, egyet az érdekelt telektulajdonos s ezek ketten választanák az elnököt.

A tanács határozata ellen a közigazgatási bizottsághoz, ennek határozata ellen pedig (1896. XXVI-ik t. c. 34 §. második bekezdése) a m. kir. közigazgatási bizottsághoz lehetne jogorvoslattal fordulni.

Ami végül ennek az értékelmelkedési illetéknek kezelését, biztosítását és behajtását illeti, ide vonatkozólag alkalmazandónak tartanám az 1884. XVIII-ik t. c. 4. szakaszában a budapesti nagykörút-menti telektulajdonosokra megállapított járulékokra vonatkozólag lefektetett elveket, amelyek szerint ez az érték emelkedési illeték az ingatlant az esedékesség napjától számított két éven át bekebelezés nélkül is terhelne s a hatóság által közadók módjára hajtatható be. Árverés esetén pedig az 1881. LX. t. c. 189. szakaszának b) pontja értelmében sorozandó adó- és illetéktartozásokat közvetlenül követő rangsorban elégtételték ki, mint ahogy ma pl. a városi átírás díj.

Ezek főbb vonásokban azok az elvek, amelyek szerint az értékelmelkedési illeték behozatalát tárgyzó szabályrendelet véleményem szerint megállapítandó volna.

Az ország több városa foglalkozik ezzel a kérdéssel. Így Budapest székesfőváros s Nagyvárad is.

Azt hiszem, legfőbb ideje, hogy mi is megalkosuk az erre vonatkozó szabályrendeletet és jogos, igazságos alapon teremtsünk egy jövedelemforrást, ami a közpénztár terhére átveszi a vámrendezési költségeknek egy tekintélyes részét.

Dr. Magoss György.

A szervező bizottság ülése.

A szervezeti szabályzat átdolgozására és a fizetésrendezés keresztülvételére kiküldött bizottság f. hónap 10-ikén ülést tartott *Weszprém* Zoltán főispán elnöklésével. Az ülésen jelen voltak. Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnök, Király Gyula, Szabó Kálmán, Csóka Sámuel tanácsnokok. Aczél Géza főmérnök, Roncsik Lajos főszámvevő, Tüdös Kálmán dr. főorvos, Varga Károly tb. tanácsnok, Vargha Elemér dr., Kovács Kálmán, Tóth Emil dr. aljegyzők, Komlóssy Pál dr. fogalmazó, mint a bizottság kirendelt jegyzője; továbbá fenyeri Zádor Lajos kir. tanácsos, Márton Imre ügyvéd, Somogyi Pál nyug. tanítóképző igazgató, Komlóssy Dezső nyug. törvényszéki bíró, Juhász Ignác, Fejér Ferenc dr. és Szilágyi Imre ügyvédek, Szentessy János.

Elnökölő főispán üdvözlően a bizottságot, azt javasolja, hogy vegye elő a bizottság a fizetésrendezést és ennek tárgyalása után revidálja a szervezeti szabályzatot, melyet az albizottságok előkészítettek.

Márton Imre ellenkező nézetben van és az albizottságok munkálatait kéri tárgyalatni. Az indítványt a bizottság magáévá tette.

A tárgyalás folyamán Fejér Ferenc dr. az erdömestert felvetettni óhajtotta a közgyűlésen szavazattal bíró tisztviselők közé. Juhász Ignác hivatkozik a törvényre, mely az erdömestert nem sorolja a közgyűlésen szavazattal bíró tisztviselők közé. A bizottság ennek folytán az indítványt elveti.

Az albizottság a hatodik tanácsnoki állás visszaállítását javasolja. Dícséretére válik a bizottságnak, hogy ily értelemben határozott. A napról-napra szaporodó munka feltétlenül megkívánja a hatodik tanácsnoki állás visszaállítását. Az ebből keletkezett eszmecsere folyamán Juhász Ignác azt óhajtja, hogy a hatodik tanácsnoki állás visszaállítása alkalmából szüntetessék be egy fogalmazói és egy irnoki állás és ez esetben az ezen állások megszüntetéséből származó megtakarítás fedezni fogja a hatodik tanácsnoki állás javalmát.

Márton Imre felvetette azon kérdést, vajon a főügyész nem referálhatna-e a tanácsban jogi ügyeket? Vecsey Imre, Komlóssy Dezső és Szilágyi Imre hozzászólása után a bizottság kimondta, hogy a főügyész — tekintettel a törvény idevonatkozó rendelkezésére és a főügyész nagy elfoglaltságára — nem lehet előadó a tanácsban.

Az albizottság azt javasolja, hogy a meglévő négy aljegyzői állás közül kettőt szüntessenek be és helyettük a szervezeti szabályzatba állítsanak be két fogalmazót. Hosszas vita indult meg e pont

felett és habár ugy a tanács, mint a bizottság egyrésze a négy aljegyzői állás fentartása mellett érvelt, a bizottság ezen kérdést függőben hagyta.

Az adóbefizetés idejére a bizottság azt javasolja, hogy az délelőlt 9—11 és 3—5 óra között történjék. Ezzel szemben Fejér Ferenc dr. — igen helyesen — a mostani állapotot kívánja fentartani. Miután indítványát szépen okolta meg, a bizottság azt elfogadta.

A bizottság a tanácsülésekre nézve akképen határozott, hogy azok nyilvánosak, de a tárgyalás és határozathozatal zárt ülésen történik.

Szentessy János azt óhajtja, hogy a városi javadalmak bérbeadása mindenkor nyilvános árlejtésen történjék, mellyel szemben Vecsey Imre kifejti, hogy nem ritkán a város érdeke azt kívánja, hogy a bérleteket hosszabbtípusú megárvéren kívül. Különösen lakházak és boltok bérleténél lehetetlennek tartja minden egyes esetben a nyilvános árverést. A nagyobb bérleteknél azonban fentartani kívánja a nyilvánosságot. A bizottság hosszas vita után ezen részét a szabályzatnak újból történő szövegezés végett kiadta Magoss György dr. tiszti főügyésznek, Márton Imre és Juhász Ignác bizottsági tagoknak.

Márton Imre azt kívánja, hogy a szervezeti szabályzat vonja meg azon határt, melyen túl a polgármester nem vehet felapidiasokat. Ezt pedig úgy véli elérhetőnek, ha a polgármester nem vesz fel ötvenapidiasnál többet. A polgármester ezt a megszorítást nem tartaná célravezetőnek, mert elvégre is a polgármester a szükséghez képest veszi fel aapidiasokat és ha valami okból összetorlódik a munka, mintegy kényszerítve van annak elvégzésére néha többapidias munkát alkalmazni. Hosszas eszmecsere után a bizottság akképen határozott, hogy a polgármester ötenapidiason kívül többet is vehet fel, ezt azonban utólag bejelenti a közgyűlésnek.

A bizottság március 12-én folytatta a tanácskozást *Weszprém* Zoltán főispán elnöklésével. Az ülésen a rendőrségre vonatkozó szakaszok tárgyalásánál Fejér Ferenc dr. azt kívánta, hogy írja körül a szabályzat a csendőrség hatáskörét. Márton Imre indítványára a bizottság egy kis bizottságot küldött ki az idevonatkozó pont megkövetelésére.

A számvevőség és házipénztárról szóló szakaszoknál több apró módosítást javasoltak. Vita keletkezett azon kérdés felett, vajjon a gyámpénztár megosztassék-e a házipénztárral. Márton Imre bejelenti, hogy ő lelkiismeretesen megvizsgálta ugy a házi-, mint a gyámpénztár ügymenetét és azon meggyőződésre jutott, hogy a két pénztárt ez idő szerint egyesíteni nem lehet. Ezen helyes véleményt osztja Zádor Lajos biz. tag is, minek folytán a bizottság a gyámpénztár további fenmaradását határozta el.

A tisztviselők biztosítékánál Juhász Ignác biz. tag a kauciók eltérése mellett érvelt. Nézetek szerint, amelynek alapja igen helyes, a tisztviselő etikai érzésében, becsületességében kell lenni a biztosítéknak és nem abban a letett néhány ezer koronában. A bizottság többsége azon-

ban — jóllehet az állam már nem kíván kauciót — ennek fentartása mellett nyilatkozott.

A mérnöki hivatal szervezésével hosszabban foglalkozott a bizottság.

Juhász Ignác kifogásolta, hogy a városi mérnököknek a szabályrendelettervezet magán munkák végzését is megengedi, ha a polgármester esetről-esetre adandó engedélye mellett is. Ezt összeférhetetlennek tartja számos okból. Vele szembe Aczél Géza éppen közérdekűnek tartja, hogyha a városnak van megfelelő képzettségű mérnöke, ahhoz is fordulhasson a közönség. A hivatali szolgálatot ő is elsőnek tartja. Éppen ezért van benne a szakaszban, hogy magán munkát csak a polgármester engedélyével lehet végezni a városi mérnöknek. Juhász Ignácnak az ellen nincs kifogása, hogy a mérnöki hivatal tagjai földméréseket végezzenek, de az ellen igenis van, hogy építkezéseket végezzenek. Hivatkozik arra, hogy a debreczeni építő mesterek éppen azért pamasszal fordultak a miniszterhez amiatt, hogy a városi mérnöki hivatal tagjai magánépítkezéseket végeznek, holott ez állásukkal összeférhetetlen. Fejér Ferenc dr. osztja Juhász Ignác aggodalmait, de a szövegvezést alkalmasnak találja. Kijelenti, hogy azért nincs Debreczenben kellő számú magánmérnöki kar, mert a városi mérnöki hivatal tagjai is vállalnak munkát. Ezt megengedni nem lehet, más városokban sem engedik meg. A jelenlegi szöveg azonban alkalmas arra, hogy a magán munkálatok végzését meggátolják, mert, hisz a polgármester adhat engedélyt, vagy tagadhatja meg. Erre a bizottság elfogadta az eredeti szöveget, mely szerint a városi mérnöki hivatal tagjai végezhetnek magán munkát, de csakis a polgármester engedélyével. Pótlólag ajánlja Fejér Ferenc dr., hogy az utcák fásítását is a mérnöki hivatal teendői közé sorozzák. Debreczenben az utcák fásítás tekintetében nagyon el vannak hanyagolva. Ezt megmagyarázhatónak tartja, mivel a két erdőmesternek is rengeteg dolga van az erdőségekkel odakint.

Aczél Géza hivatkozik a külföldre, ahol az utcák fásítását a városok elsőrendű kérdésnek tartják. A dolog természeténél fogva is a mérnöki hivatal ügykörébe tartoznék az utcák fásítása. Wessprémy Zoltán főispán is mellette van az indítványnak. Véget kell vetni a fák olyan nemű megcsontításának, ahogy például most csinálják a kertészek a Péterfia-utcán: Jekaszabolják a fákat. Ezután a bizottság elfogadta Fejér dr. indítványát.

Ezután a főmérnök a három mérnöki állás fentartása mellett még külön iktató vagy irnok alkalmazását is kéri, mert a munka rendkívül felszaporodott és folyton szaporodni is fog.

Hosszas vita után a főmérnök javaslatát elfogadta a bizottság.

Az ülés 7 órakor végződött. A bizottság a tárgyalást a jövő héten folytatja.

A központi választmányból.

Kivonat a központi választmányának 1908 március hó 3-án tartott ülése jegyzőkönyvéből.

1908.

Olvastatik a belügyminiszter urnak 1908. évi február hó 17. napján 18.5421. - a. sz. a. az országgyűlési képviselők 1908. évi választói névjegyzékének kiigazítása tárgyában kelt s e központi választmányánál 21908. szám alatt iktatott körrendelete.

Tudomásul vétetvén, figyelemmel az 1899. évi XV. t. c. 142. §-a azon rendelkezésére, hogy az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke minden évben hivatalból kiigazítandó: az 1908. évi névjegyzék kiigazítása, illetőleg az 1909. évre érvénnyel bírándó választói névjegyzék elkészítése céljából szükséges intézkedések folyamatba tétetnek.

Elhöz képest a választói névjegyzék kiigazítására hivatott összeíró küldöttségek a folyó évre a következőleg alakítottak meg:

I. A Csapó—Péterfia-u. első vál. kerületre nézve: a Péterfiai első küldöttség: a Csapó-u. II. küldöttség: Somogyi Pál elnök. Dr. Varga Lajos elnök. Szilágyi Bálint } rendes Publg Ernő } rendes Dr. Tóth Kálmán } tagok. Biczó Gyula } tagok.

II. A Hatvan—Piac-u. II. választókerületben: Hatvan-u. első küldöttség: Piac-u. II. küldöttség: Török Péter elnök. Dr. Fejér Ferenc elnök. Dr. Kiss György } rendes Balogh Zsigm. } rendes Dr. Tervey Tamás } tagok. Dr. Szűcs Géza } tagok.

III. A Varga—Kossuth-u. III. választókerületben: Varga-utcai küldöttség: Kossuth-u. küldöttség: Dr. Kocsár Gábor elnök. Rickl Antal elnök. Pálffy Gábor } rendes Juhász Ignác } rendes Dr. Kőrösi Kálm. } tagok. Sz. Szabó László } tagok.

Esetleges akadályoztatásokra, vagy lemondásokra tekintettel, mindenik küldöttséghez egy-egy póttag választatik és pedig a következők:

Az I. választókerületbe: A II. választókerületbe: Kovács János Dr. Nagy Sándor Hamar László. Dr. Kun Mihály.

A III. választókerületbe:

Bilkei Kövesdi Imre és dr. Kovács József.

Elnök megbizatik, hogy a fent megválasztott összeíró küldöttségi tagoktól, amennyiben ők a központi választmányak nem tagjai: az 1874. évi XXXIII. t.-c. 21. §-ában előirt eskü működésüknek megkezdése előtt kivéven, az esküteléről felveendő jegyzőkönyvet legközelebb tartandó ülésen mutassa be.

Az összeíró küldöttség tagjai pedig felhivatnak, hogy:

1. az 1874. évi XXXIII. t.-c. 21. §-ában előirt eskütelé letétele végett az e végből felkért Kovács József polgármester, központi választmányi elnök előtt, ha és amennyiben a központi választmányak nem tagjai, a város székházának közgyűlési termében 1908. évi március hó 17. napjának déli 1/2 órájakra megjelenni sziveskedjenek;

2. működésüket az 1874. évi XXXIII. t.-c., az 1876. évi XVIII. t.-c. és az 1899. évi XV. t.-c. határozmányai értelmében kezdjék meg, annak meg-

kezdéséről a város lakosságát házanként elhordandó hirdetményben értesítsék;

3. mintán az összeíró küldöttségek feladatát a választóknak nem újból összeírása, hanem csak a részünkről ujonnan felveendőknak, illetve kihagyandóknak talált választókról városrészenként egy-egy példányban összeállítandó külön névjegyzék elkészítése képezi; ennél fogva az 1899. évi XV. t. c. 144. §-a értelmében az 1900. évben állandóság jellegével megállapított névjegyzék ez alkalommal is csupán kiigazítani fog;

4. a kiigazítási eljárás során az 1908. évi választói névjegyzékben befoglalt választók választói jogosultságának az időközben választóképességet szerzegetett egyének választói jogosultságának vizsgálata is az összeíró küldöttség feladatát képezi; működésüknek tehát szem előtt tartandó az 1899. évi XV. t. c. 14. §-ának azon rendelkezése, hogy a választói jog meghatározásánál a megelőző évrre, vagyis az 1907. évrre kivetett adó lesz alapul veendő s hogy a kötelezett adómenységnek meg nem fizetése a választói jog gyakorlásának és a választói névjegyzékbe felvételnek akadályát nem képezi;

5. minthogy a névjegyzékben benthagyandóknak talált egyes választóknál a választói jogosultság alapja tekintetében esetleg változás állhatott elő: neholgy az ily címen bekövetkezett változás figyelmén kívül maradjon, az összeíró küldöttségek azokról, akiknél a választói jogosultság alapja időközben megváltozott, városrészenként még egy külön jegyzéket is készítsenek;

6. az összeíró küldöttségek azokat, kiket a választók sorából kihagyandóknak találtak, nemcsak a kihagyottokról készítendő külön jegyzékbe bevezetni, hanem a község előjárósága útján külön-külön írásban is értesíteni tartoznak, hogy pedig a kihagyottak ne csupán a kihagyásnak tényéről értesüljenek, hanem oka felől is tájékoztassanak; az összeíró küldöttségek a kihagyottaknak szóló értesítésükben kifejezetten jelöljék meg azon jogosultsági alapot is, melynek megszűnte a kihagyásnak okául szolgált; a kihagyottaknak kötelező értesítése önként érthetőleg nem vonatkozik az elhalálozás miatt kihagyottakra, azonban a kihagyottak névjegyzékébe az elhalálozás miatt kihagyottak is az összeíró küldöttségek által bevezetendők.

Végül felhivatnak az összeíró küldöttségek, hogy teendőiket 1908. évi március 26. napjáig okvetlenül bevégezvén, a kiigazítási munkálatot jelentéseik kapcsán ide a fenti határidőn belül okvetlenül mutassák be.

Megjegyeztetik, hogy a szükséges rovatos ívek, valamint a kívánt és szükséglenő egyéb adatok és felvilágosítások Varga Károly központi választmányi jegyző útján lesznek megszerezhetők.

A városban levő állami, törvényhatósági hivatalok, köz- és magánintézetek, testületek, egyházak, tanintézetek stb.-hez pedig felhívás intéztetik, hogy az 1874. évi XXXIII. t. c. 7. és 9. §§-ai értelmében választói joggal bíró tisztviselőit, illetve alkalmazottjainak nevét, életkorát, lakását, évi fizetését, avagy oklevelét szabályosan és pon-

tosan kitüntető kimutatásokat a központi választmány elnökéhez az idézett törvény 33. §-a értelmében 1908. évi március hó 24. napjáig küldjék be.

Elnök és jegyző pedig megbízatnak, hogy a beérkezendő kimutatásokat és általában a szükséges adatokat bocsássák kellő időben az összeíró küldöttségek rendelkezésére.

Miről Kovács József polgármester ur, központi választmányi elnök, valamint az összeíró küldöttségek fentemlített tagjai jegyzőkönnyvi kivonatokon, a hatóságok stb. pedig a rovatos kimutatások megküldése mellett levélben értesítendők.

Kelt mint fent.

Varga,
tb. tanácsnok,
közp. választmányi jegyző.

A 4/908. kp. jkvi számhoz.

Felhívás.

Az 1909. évrre szóló országgyűlési választók névjegyzéke összeállítására vonatkozó munkálatok egyszerűsítése és könnyebb keresztülvitele céljából az összeíró küldöttségek tagjai utcák, illetőleg városrészenként a következőképen osztatnak be.

I. választókerület:

a) Péterfia-utca: b) Csapó-utca:
Somogyi Pál elnök Dr. Varga Lajos elnök
Szilágyi Bálint } rendes Publig Ernő } rendes
Dr. Tóth Kálmán } tagok Biczó Gyula } tagok
Hamar László póttag. Kovács János népisk. f. pt.

II. választókerület:

a) Hatvan-utca: b) Piac-utca:
Török Péter elnök Dr. Fejér Ferenc elnök
Dr. Kiss György } rend. Balogh Zsigmond } rendes
Dr. Tervey Tamás } tagok Dr. Szűcs Géza } tagok.
Dr. Nagy Sándor ügyvéd és Dr. Kun Mihály póttagok.

III. választókerület:

a) Varga-utca: b) Kossuth-utca:
Dr. Kocsár Gábor elnök Richl Antal elnök
Pálffy Gábor } rendes Juhász Ignác } rendes
Dr. Kőrösi Kálm. } tagok. Sz. Szabó László } tagok.
Bilkei Kövesdi Imre és Dr. Kovács József ügyvéd póttagok.

A fentiek szerint beosztott küldöttségek munkálkodásaiat 1908. évi március hó 23., 24., 25. napján és esetleg folytatólag délelőtt 9—12 óráig, délután 3—6 óráig a városházának közgyűlési termében végzendik.

A szükséges adófőkönyvek, rovatos ívek s egyéb adatoknak a küldöttségek rendelkezésére bocsátásáról központi választmányi jegyző fog idejében gondoskodni.

Tekintettel a munkálatoknak fontosságára és tett esküjökre is, felhivatnak az összeíró küldöttségeknek érdemes tagjai, hogy a jelzett időben és helyen nemcsak pontosan megjelenni, hanem lankadatlanul kitartani is sziveskedjenek, mert meg nem jelenésükből származó esetleges mulasztásokért a központi választmányi velők szemben felelősséget nem vállal.

Egyidejűleg Csóka Sámuel tanácsnok, adó-ügyosztályi főnök az adófőkönyveknek a fenti határidőben a városháza közgyűlési termében

leendő rendelkezésre bocsátására, — rendőrfőkapitány a polgári biztosok kirendelésére, — városi kiadó pedig megfelelő számú irnokok kirendelésére, — közlevéltárnok pedig írószerek kiszolgáltatására hivatnak fel.

Míről Csóka Sámuel tanácsnok, Végh Gyula rendőrfőkapitány, Koncz Ákos közlevéltárnok, Raics Gyula kiadó és az összeíró küldöttségi tagurak jegyzőkönyvi kivonaton értesítendők.

Kelt Debreczen sz. kir. város központi választmányának 1908. évi március hó 3-án tartott üléséből.

Varga,
tb. tanácsnok,
központi választmányi jegyző.

Iparfejlesztésünk és a munkás kérdés.

Irta: Elek Pál.

Hazánk sajtóságos politikai helyzeténél fogva gazdasági életünk is a többi művelt államtól eltérő módon fejlődik. Analógiát a világ kultúrálamaik közt hiába keresünk: a mi viszonyainkra más nemzet gazdasági fejlődésének egésze nem alkalmazható; csak egyes mozzanatok ragadhatók ki és hasonlíthatók össze a mi közgazdaságunk alakulásával.

Az Ausztriával való közösség és e közösségnek bizonytalan volta, a tiz évről tíz évre megújuló kiegyezési harcok, minden tervszerű jóságot, minden kombinációt halomra döntenek.

Kulturállam vagyunk és a szó legtágabb értelmében az is akarunk lenni. Kulturális szükségleteink napról-napra növekednek. Költségvetésünk már régen meghaladja az évi milliárd koronát s így abban a számításban, amelyet a magyar nemzetgazda, hazájának gazdasági jövőjéről felállít, csak egy feltétlenül biztos, senki részéről nem tagadható adat és pedig negatív adat van: hogy t. i. ilyen előirányzatot tisztán östermelemből élő országnak fedezni, husz milliónyi lakosságot tisztán ebből a jövedelmi forrásból fenntartani, — és pedig kulturális alapon fenntartani lehetetlen.

Hogy mennyire igaz egy amerikai közgazdának az a kijelentése, mely szerint az oly ország, melynek kivitele kizárólag mezőgazdasági termékekből áll, előbb-utóbb kell, hogy élő embereket exportáljon, azt eléggé szomorúan bizonyítja a mi emberkivitelünk: a kivándorlás.

A magyar vezető politikusok színe-javát tehát már a legutóbb lefolyt két-három évtized alatt a meglevő ipar fejlesztése, új iparágak teremtése méltán foglalkoztatta és foglalkoztatja.

A legutóbbi napokban az erre leghivatottabb forum: a kereskedelemügyi miniszterium, egy óriási munka árán összegyűjtött, igen becses adatokkal ellátott és az ipar fejlesztésére nézve korszakalkotó művel lépett a nyilvánosság elé. Címe: „Emlékirat a hazai kisipar és gyáripár állásáról és fejlesztésének szükségéről”.

Az említett memorandum felsorolja azokat az iparágakat, amelyek cikkeiből hazánknak beho-

zatali többlete van. Kiszámítja, hogy mennyi tőke s hány munkás szükséges oly gyárak létesítéséhez, amelyek üzembelhelyezésével ezen behozatali többlet eltüntethető, miáltal közgazdaságunk számára, munkáscsaládot fenntartó adófizető-állományok keletkezhetnek. Mindez akkép volna megvalósítandó, hogy a hazai, vagy idegen tőkepenzések és iparosok egyesülvén, a kormánytól szubvenciót, adómentességet, a vasutaktól díjmérsékletet és a közsegektől ingyen telket kapva gyárat alapítsanak. Elég-e mindez a sok nagy kedvezmény ahhoz, hogy iparunknak a kívánt mértékben való fejlődését biztosítsa? Szerény véleményem szerint nem.

Erős meggyőződéseim, hogy csupán ezen az uton haladva nemcsak nem fogjuk elérni azt az állapotot, melyben szükségleteinken felül iparikkben számottevő kivételünk is legyen. Az ily módon létesített ipargazdasági függetlenségünk alapját megvetni, közgazdasági helyzetünket tetemesen javítani alig fogja.

Távol áll tőlem, hogy az eddigi eredményeket kicsinyeljem. Elismerem, hogy az amit mostanáig létesítettek, csak úgy volt megkezdhető, amint megkezdődött; azonban iparunkat valóban nagygyá, olyanná fejleszteni, amint azt az ország állapota sürögösen és parancsolóan megkívánja, kizárólag és csakis e rendszer folytatásával nem lehet.

A törvényhozás még nem teljesítette köteletségét, ha iparfejlesztési célokra évenként egy bizonyos összeget szavaz. Kormány, törvényhozás és társadalom kell, hogy egyesüljenek abban a törekvésben, mely az iparfejlesztési politika szociális előfeltételeinek megteremtésére irányul.

Tette-e a magyar társadalom már valamat. Valljuk be őszintén, hogy — nem. Az ipari tevékenység sikeréhez három tényező szükséges: az iparos szakértelme, a tőke és a munkaerő. Szakértő iparos — ha ilyen esetleg nálunk nem volna — külföldről hozható be; a tőke is megmozdul, ha az állami szubvenció csalogatja. De a harmadik előfeltétel: a munkás nálunk jórészt hiányzik. Ipari munkás Magyarországon kevés van s elegendő nem is lesz, míg gazdasági politikánk vezetőinél nem ver gyökeret az a meggyőződés, hogy az iparfejlesztés legsürgősebb követelménye: a munkás részére a megélhetés lehetőségének megteremtése. Magyarország nem részesítheti az ujonnan keletkező gyárakat oly nagymértékű támogatásban, melynek csalogásával azok a munkást úgy fizethessék, hogy ez itt megélhessen és ki ne vándoroljon. Nincs a föld kerekéjén civilizált ország, ahol a munkás oly drágán élne meg, mint nálunk. Drágább az élelme, lakása, ruhája, mindene. A németországi vasuti munkás szövetkezeti alapon épült lakásáért, mely két szobából és a „Küchenzimmerből“ áll, fizet évenként 140—160 márkát, tehát harmadrészt annak, amit a mi munkásunk.

A sőt, a dohányt monopolizálja az állam és drágán adja. A szesz kontingentálva van, tehát szintén drága. A petróleum és cukor kartellek. A kenyér és a hus, az agráriusok érdekében

mesterségesen megdrágított. „Európa gabonakamrájában” a munkás drágább kenyeret eszik, mint például Belgiumban vagy Hollandiában. Így van ez a hussal is, továbbá a sörrel, borral. Az ital pedig lényeges a munkásnál, mert némely iparánál el se lehet sör, bor nélkül. Budapestet kizárólag bolgárok látják el főzelékkel és pedig méregdrágán.

Gazdasági politikánknak alaposan meg kell változnia, hogy egészséges ipar fejlődhessen. Magyarország már most is a kiváltságok országa. A nagyszabású iparfejlesztéssel azonban — ha ez csupán az eddigi gyakorolt módon történik — újabb kiváltságos osztályt teremtünk: a szubvenzionált iparost. Ki fizesse meg végeredményében mindezeknek a privilégiumoknak, kartelleknek, monopoliumpoknak az árát?

A nemzetek vagyona alapjában véve ép úgy keletkezik ésvész el, mint a magánemberé. Ha magánember vagyont örököl és azt személyes munkájával nem igyekszik gyarapítani, vagy legalább is fenntartani, akkor ez a vagyon mindig kisebb és kisebb lesz, míg végre egészen elenyézik.

Összegezés:

1. A világ összes kulturálmái közül Magyarországon foglalkoznak nemcsak aránylag, hanem abszolút véve is legtöbben azzal a munkával, amely legkevésbé bírja egy nemzet modern szükségleteit megfizetni: a mezőgazdasággal.

2. Az összes kulturnemzetek munkásai közt a magyarországi munkás keres legkevésbé; nem keresi meg még az európai átlagot sem: vagyis évenkénti 228— koronát, amelybe pedig a keleteurópai államok is beleértődnek; végül

3. A kereső munkások száma tekintetében is Magyarország a legsóbb fokozott áll.

A mezőgazdaság szorgalmasan és okoszerűen, kellő szellemi és anyagi erővel űzve, még ma is, ha nem is a legjobb, de a legbiztosabb és legszebb üzlet Magyarországon. De aki azt várja, hogy földbirtoka révén tétlenül uri módon megélhessen és gyermekeit is ilyen szellemben neveli, annak lezármazottjai kell, hogy előbb-utóbb földbirtok és vagyon nélkül maradjanak. Ennek a bajnak forrását abban a hamis felfogásban kell keresnünk, hogy az ipari- és kereskedői tevékenység nem előkelő foglalkozás és hogy a föld arra kvalifikálja birtokosát, miszerint munka nélkül, uri módon megélhessen; hogy az állam kötelessége arról gondoskodni, hogy a földbirtokos akkor is megélhessen munka nélkül, amikor a szomszéd-országok népei véres verejtékük árán új jólémi forrásokkal teremtenek, amikor tengeren túl új világok keletkeznek és nekünk mindezekből új verseny támad.

Külföldön vagy tengerentúl vagyont szerző kereskedői osztályunk, hogy iparunk nincs; gyermekeinket erre a pályákra nem neveljük; és azok, akikből ipari munkásokat nevelhetnénk, kivándorolnak, vagy itthon maradnak, csak nyomorúságosan élhetnek meg.

Ilyen körülmények közt ipart fejleszteni és pedig úgy fejleszteni, hogy az rövid 10 év után

már gazdasági függetlenségünk alapját képezze, — nem lehet.

Ha a magyar nép arra a meggyőződésre fog jutni, hogy hazánk függetlenségének kivívása első sorban a közgazdasági kérdések sikeres megoldásától függ, akkor el is fogja hagyni a gravamenális politika és közjogi aprólékos harcok sivár csatárait.

Tíz év nagyon rövid idő egy nemzet életében. És ha majd ismét elérkezik az a pillanat, amikor nyugati szomszédunkkal új egyezésre kell lépni, akkor az ily módon felvilágosodott nép képviselői remélhetőleg nem fogják egész tudásukat és erejüket meddő közjogi vitákban és abban kimeríteni, hogy zászló- és jelvénykérdések tekintetében engedményeket vivjanak ki — hanem választóik életérdekeiért is fognak sikra szállani.

A becsületes, hazáját forrón szerető magyar középosztálynak mielőbb meg kell győződnie arról, hogy a modern állam egyoldalú előnyöket, privilégiumokat egy osztálynak sem adhat, nem a régieknek és nem az újaknak, hanem 1848-ban élt elődei példáját követve le fog mondani mindennemű a közre nézve káros kiváltságról.

Az országos gyermeknap.

Weszprémy Zoltán főispán, mint a Liga helyi választmányjának elnöke, a következő meleghangú felhívást teszi közzé, melyet olvasóink figyelmébe és ügy szeretetébe ajánlunk:

Az országos Gyermekvédő-Liga rövid kétévi fennállása óta a gyermekvédelem terén olyan tevékenységet fejtett ki, hogy egy a kormány, mint a nagy társadalom bizalmát és jóakaratu támogatását a legteljesebb mértékben megnyerte.

A Gyermekvédő-Liga letaposott ösvények helyett újakat tört, hogy megközelítse az áldozatkész jó emberek szívét és teljesen eltért a jótékony egyesületeknek attól a módszerétől, hogy évi szükségleteiket az egyesületi tagok tagsági díjaiból fedezik.

Nem koldul, nem zaklat senkit és bevételi forrásúl nem akar meghonosítani mást, mint az országos gyermek-nap intézményét. El akarja érni azt, hogy minden esztendőben egyszer, egy napon mindenki gondoljon a szegény, elhagyott gyermekre, hogy ezen egy nap legyen a gyermekek napja, melyen mindenki a maga feleslegéből juttatson az elhagyott gyermekek részére néhány fillért!

Igazán csak filléreket kér a Liga, mert tudja azt, hogy a társadalom vállaira oly terhek neheznek, melyeknek viselésére alig képes. De épen az által, hogy filléreket kér, megnyerheti magának a társadalom összes rétegeit, az a milliókat, akik jótékonyági vagy gyermekvédelmi célokra ezideig nem adakoztak semmit.

Az országos Gyermekvédő Liga, melyet országunk nagyjai, társadalmi életünk kiválóságai alakítottak meg, nem olyan egyesület, mely tagsági díjakat szed, hanem az egész társadalomnak, egyeseknek és egyesületeknek egy célra való tö-

művelése, mely első sorban egy akkora országos gyermekvédő-alapot akar teremteni, hogy annak kamatjöveldelméből a társadalmi gyermekvédelem összes anyagi szükségletei fedezhetőek legyenek.

Ezen cél megvalósítására a Liga minden évben megtartja az úgynevezett gyermeknapot.

Ezen a napon kereskedők, iparosok, munkások, lelkészek, ügyvédek, orvosok, gazdák, tisztviselők, katonák, vendéglők, kávéházak, mindenemű vállalatok tulajdonosai, egyszóval mindenféle állású és foglalkozású egyének önként kötelezik magukat arra, hogy ezen egy napi bevételüknek tetszés szerinti hányadát a gyermekvédő-alap javára befizetik, ami állt beléjük a Ligába.

A Liga, alakulása első évében, vagyis az 1906-ik évben az ország székesfővárosán kívül 47 városban tartotta meg a gyermeknapot, amelynek gyűjtési eredménye 38.000 koronát jövedelmezett. A múlt 1907-ik évben már Budapest székesfővárosán kívül 612 városban és községben lett megtartva a gyermeknap, melyeknek eredményeként 99.987 korona 31 fillér, tehát 13 korona híján 100.000 korona gyűlt össze a jelzett nemes célra! Olyan szép eredmény ez, mely a jövőben is a legszebb kilátással kecsegtetheti a Ligát magasztos célja elérésében.

Az országos Gyermekvédő-Liga a folyó évben országsherte április hó 2-án és 3-án tartja meg a gyermeknapot s ennek városunkban való szervezésére ez évben is engem kért fel; a nagyméltóságú belügyminiszter ur pedig a Ligának, mint a gyermekvédelem hathatós előmozdítójának ezen akcióját, a legmesszebb menő támogatásomba ajánlotta.

A fentieknek rövid vonásokban történt ösmeretése után bizalommal fordulok e város minden rendű és rangú lakosához, azon kéréssel, meggyeskedjenek úgy részvételükkel, közreműködésükkel, mint adományaikkal támogatásomra lenni abban, hogy a folyó évi gyermeknap városunkban oly szép eredménnyel záródjék, hogy a főváros után a többi városok között e tekintetben is vezető legyen!

A kereskedő s iparos urakat, a vendéglők, kávéházak s a vállalatok tulajdonosait pedig külön is kérem, hogy a Ligának a gyermeknap megtartása iránt, esetleg hozzájuk külön is intézendő felkérését szívesen fogadják, teljesíteni, — s ezáltal a nemes célt hathatósan elősegíteni szíveskedjenek. A gyermeknap gyűjtések módozatairól a helyi lapok szíves közleményeiből fog a nagy közönség részletesebb ösmeretet szerezhetni.

Debrecen, 1908 március 9.

Weszprémy Zoltán,

főispán,

mint a Liga helyi bizottságának elnöke.

Hirek.

— **Március 15.** Hatvan esztendővel ezelőtt e napon megmozdult a magyar föld. Évszázadok sohajaiból és könyveiből nagy lelkek támadtak, kik szavuk gyujtó erejével felrázták szendergéséből a nemzetet. *Kossuth Lajos Rákóczi*nak égből kitört lelke, *Petőfi Talpra Magyar!*-ja reményt

öntött az eddig aggdó hazafiak szívébe. Megkezdődött a nemzet harca az elkobzott ősi jogok visszaszerzésére. Egy akaratban olvadt össze a magyar. Csodálatos erő szállotta meg a lelkeket. Nemcsak erős karu férfiak ragadtak fegyvert a szent szabadság védelmére, hanem fejletlen, gyöngé vállu gyermekek siettek kipirult arccal, szívükben lelkesedéssel meghalni a hazáért. Európa szeme ránk nézett s csodáltaik karjaink erősségét, lelkesedésünk tiszta tüzét. Az új korszak virradása egy táborba hozta a magyart, a szabadság kivívásának gondolata és reménye egy akaratban forrasztotta össze a gyöngét az erőssel.

Ezen legendás idők első napját, a szabadság születésének hatvanadik évfordulóját ünnepljük holnap. Ne is feledjük el soha *Március Idusát*. Szállja meg lelkünket e napon a lelkesedés minden iránt, ami magyar, ami nemzeti. Lélekben pedig áldjuk azokat, akik véreik hullásával áldoztak a szabadság eszméjének. Ápoljuk szívünkben nemzetünk függetlenségének nagy eszméjét és reméljük egy a mainál jobb, boldogabb jövőt...

Üdvözlégly Március Idusa!

— **Székfoglaló.** A debreczeni ref. főiskola két tudós tanára: *Fiók Károly* és *Papp Károly* doktorok f. hó 12-ikén tartották meg székfoglalójukat az ősrégi főiskolában. Az ünnepélyen jelen voltak *Degenfeld József* gróf főgondnok, *Beóthy Zsolt* tud. egyetemi tanár, *Kovács József* polgármester, *Magoss György* t. főügyész, *Domahidy Elemér* volt főispán, *Kovács Gyula* alispán, *Géresi Kálmán* tank. főigazgató, *Szűcs Miklós* dr. törvénytudós elnök, *Márk Endre*, az ügyvédi kamara elnöke, *Dávidházy János* esperes, a kollégium tanári kara és többek városunk előkelőségei közül.

Az ünnepséget a főiskolai énekar éneke nyitotta meg, majd *Degenfeld József* gróf főgondnok tartalmas beszédben vizsgálta a bölcseseti tanszékek fejlődését, üdvözölte a jelenlévőket, első sorban *Beóthy Zsolt*ot.

Fiók Károly dr. olvasta fel ezután „A latin tansulról” írott, gazdag tudásra valló értekezését, majd *Papp Károly* dr. értekezett *Kölcseyről* s a nemzeti hagyományokról. Mindkét tudóst megéljenzete a közönség. A felolvasások után *Dávidházy János* esperes *Kiss Aron* püspök nevében üdvözölte a két tudóst, majd *Eröss Lajos* rektor beszélt, magas szármalású, eszmékben gazdag beszédben üdvözölte az új tanárokat, kik diszei a főiskolának. A főiskolai énekar főhőzsa zárta be az ünnepet. A két tudós tanárt mi is üdvözöljük, Isten áldását kérve munkájukra.

— **A Petőfi daloskóról.** A Petőfi daloskór folyó hónap 15-ikén, azaz holnap tartja közgyűlését. A közgyűlési tárgysorozatban azt olvassuk, hogy a dalosegylet nagyredemű elnöke, *Komlóssy Arthur* lemondani készül elnöki tisztéről. Ez a lemondási szándék kétségkívül fájón érinti mindazokat, akik *Komlóssy Arthurnak* elnöki működését ismerik. A Petőfi dalosegyletet tíz év óta vezető *Komlóssy Arthur*, ki tekintélyének súlyával, lankadást nem ismerő fáradozásával és áldozatkészségével elsorangúvá emelte ezen dalosegyletet. A dalosegylet önmaga iránt teljesít kötelességet, ha arra kéri egyhangú bizalmával *Komlóssy Arthurt*, hogy ne távozzék az egylet éléről, mert az egylet keletkezése, haladása és dicsősége egybe van forrva az ő nevével...